

Polgári Légiközlekedés Biztonsági Szervezet

ZÁRÓJELENTÉS

003/2003

REPÜLŐESEMÉNY

Prága repülőtér

2003. január 05.

HA-LEN lajstromjelű

B737- 400 típusú repülőgép

A szakmai vizsgálat célja légiközlekedési baleset és a repülőesemény okának, körülményeinek feltárása és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

2004. június

POLGÁRI LÉGIKÖZLEKEDÉS BIZTONSÁGI SZERVEZET

Budapest
1675 Pf.: 62

2004. június

REPÜLŐESEMÉNY ZÁRÓJELENTÉS

ny. szám: **003/2003**

Üzembentartó: **MALÉV Magyar Légitársaság Rt.**

Tulajdonos: **GPA Finance Limited**

Gyártó: **The Boeing Company, USA**

Típus: **Boeing 737-400**

Nemzetisége: **Magyar**

Lajstromjele: **HA-LEN**

Eset helye: **Prága Nemzetközi Repülőtér (PRG)**

Eset ideje: **2003. január 05. 10 óra 03 perc (helyi idő szerint)**

Eset kategóriája: **REPÜLŐESEMÉNY**
Felszálláskor nem tudták a pályairányt tartani, ezért a **felszállást megszakították.**

Összefoglaló áttekintés

Az esetet 2003. január 05-én 11 óra 00 perckor (magyar idő szerint) a MALÉV Rt. MRI ügyeletes jelentette a PoLéBiSz ügyeletesének, aki a bejelentést továbbjelentette a PoLéBiSz, és a PLH igazgatónak, miszerint a prágai felszállást megszakították a hajtóművek teljesítmény különbsége miatt.

A bejelentést követően az ügyeletes az üzembentartó bevonásával felmérte a kialakult helyzetet, majd a PoLéBiSz igazgatója, a MALÉV illetékes vezetőivel meghatározta a vizsgálat lefolytatásának módját, és a repülőgép üzemképessé tételének folyamatát.

Eszerint, a visszagurulás után a CSA műszaki szolgálata hajtómű próbával ellenőrizte az eltérést, de rendellenességet nem tapasztalt. A bal főfutó fékhidraulika hollanderénél tapasztalt hidraulika szivárgást a hollander után húzásával megszüntette. A repülőgép a visszaúti járatot 2 óra 51 perces késéssel rendben teljesítette. (A személyzet a prágai felszállást kézi hajtómű teljesítmény szabályzással hajtotta végre.) A Budapestre történő

megérkezés után elvégzett ellenőrzések valamint a következő menetrend szerinti járaton történt ellenőrzés során rendellenességet nem tapasztaltak a hajtóművek üzemében.

A PoLéBiSz igazgatója a vizsgálat vezetőjének Ferkel László légiközlekedési esemény vizsgálót, tagjának Kovács András légiközlekedési esemény helyszínelő technikust jelölte ki.

A KSZB a kivizsgálás során áttekintette a releváns dokumentációkat, javítási okmányokat, majd azokat elemezte és értékelte az eset függvényében.

A KSZB az esetet kiváltó okot megállapítani nem tudott.

A KSZB az eset vizsgálata során elkészítette a zárójelentés-tervezetet, melyet véleményezésre megküldött az érintett szervezeteknek (PLH-nak és a MALÉV Rt-nek mint a légi jármű üzemeltetőjének) 2004. március 31-én.

Az üzemeltető észrevételt tett arra vonatkozóan, hogy a 0330655 sz. AFL-en nem lett dokumentálva a repülőgép hibajavítások utáni üzemképessége.

A PLH a jogszabályban meghatározott határidőn belül a tervezettel kapcsolatban észrevételt nem tett.

A KSZB az üzemeltető észrevételt beépítette a végleges zárójelentésbe.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1. A repülés lefolyása

2003. január 05-én a szóban forgó repülőgép, helyi idő szerint 10 óra 03 perckor felszállt a prágai repülőtérről, hogy a MAH821 számú menetrendszerű járatát (Prága-Budapest) teljesítse.

A felszállási engedély vétele után a parancsnok beállította az előzetes hajtómű teljesítmény 78%-ra (N2). Ekkor a két gázkar között 2 gomb volt a különbség. A TO/GA gomb megnyomásakor a bal hajtómű teljesítménye nőtt, a jobb pedig nem követte.

A HA-LEN lajstromjelű, B737-400 típusú repülőgép 49 utassal és 5 fő személyzettel a fedélzetén 2003. január 05-én 10:03-kor (helyi idő) az MA-821 számú Prága-Budapest menetrendszerű járatának teljesítését megkezdte.

A RWY 24 pályán a felszállási engedély vétele után a parancsnok beállította az előzetes hajtómű teljesítményt 78%-ra (N2). Ekkor a két gázkar között 2 gomb volt a különbség. A TO/GA gomb megnyomásakor a bal hajtómű teljesítménye nőtt, a jobb pedig nem követte. A teljesítmény különbség olyan nagy volt, hogy nem tudta a személyzet a pályairányt tartani, ezért a parancsnok elmondása alapján kb. 20 kts sebességnél a felszállást megszakította. Ezt követően visszagurultak a forgalmi állóhelyre és az utasokat kiszállították.

Az állóhelyre érkezés után a helyi műszaki szolgálat jelezte a személyzetnek, hogy a bal főfutó fékhidraulika egyik hollandier csatlakozójánál az átvizsgálás során hidraulika szivárgást tapasztalt.

A PoLéBiSz hozzájárulásával a CSA műszaki szolgálata a Malév Rt. egyszeri megbízása alapján megkezdte a hibakeresést és a hibaelhárítást. A hajtóművek ellenőrzése során a hajtóművek rendszerében hibát nem találtak. A hidraulikafolyást a hollandier után húzásával megszüntették. A repülőgép hibajavítások utáni üzemképességét igazoló CRS nyilatkozat nem lett kitöltve. A repülőgép személyzete a visszaúti járatot rendben teljesítette.

1.2. Személyek sérülése

SÉRÜLÉSEK	SZEMÉLYZET	UTASOK	EGYÉB
Halálos	0	0	0
Súlyos	0	0	0
Könnyű	0	0	0
Nem sérült	2/3	49	0

1.3. Légijármű rongálódása

A légijármű az eset során nem rongálódott meg.

1.4. Egyéb kár

Az eset során egyéb kárról nincs információja a KSZB-nek (kárigényt nem jeleztek)

1.5. Személyzet adatai

Légijármű parancsnok adatai

szakszolgálati engedélye: **Közforgalmi Pilóta**
kora, és neme: **55 éves férfi**
képesítése: **B737/300-500**
jogosítása: **cpt. (parancsnok)**
szakmai érvényessége: **2003. 03. 31.**
összes repült ideje: **14562 óra**
a típuson: **07809 óra**
utolsó 24 órában repült ideje: **0 óra**
utolsó 30 napban **42 óra**

Elsőtiszt adatai

szakszolgálati engedélye: **Közforgalmi Pilóta**
kora, és neme: **37 éves férfi**
képesítése: **B737/300-500**
jogosítása: **fo. (elsőtiszt)**
szakmai érvényessége: **2003. 03. 31.**
összes repült ideje: **5419 óra**
a típuson: **4311 óra**
utolsó 24 órában repült ideje: **0 óra**
utolsó 30 napban **27 óra**

1.6. Légijármű adatai

1.6.1. Törzs adatai:

típusa: **Boeing 737-400**
gyártási száma: **26069**
gyártási ideje: **1992**
gyártó: **The Boeing Company, USA**
légialkalmassági bizonyítvány száma: **3871**
érvényessége: **2003.december 12.**

Üzemideje összesen: **29321** óra / **14989** repülés
utolsó nagyjavítástól: **6110** óra / **3242** repülés

1.6.2. Hajtóművek adatai:

típusa:	CFM 56-3C-1	
gyáriszáma:	#1: 857310	#2: 856344
üzemideje összesen:	23421 óra	27041 óra
nagyjavítás óta	7591 óra	9916 óra

A légi jármű terhelése, és annak eloszlása a megengedett határokon belül volt.

1.7. Meteorológiai adatok

Az eset nappali, jó látási viszonyok között történt. Az esemény szempontjából érdektelen.

1.8. Navigációs berendezések

A feladathoz szükséges mértékben és minőségben rendelkezésre álltak. Az esemény szempontjából érdektelen.

1.9. Összeköttetés

A légi jármű rendelkezett fedélzeti rádió-berendezésekkel, amelyek mindvégig megfelelően működtek, azaz folyamatos rádió összeköttetésben voltak a földi szolgálatokkal. Az esemény szempontjából érdektelen.

1.10. Repülőtéri adatok

A pilóta által használt futópálya az adott feladat végrehajtására alkalmas volt. A repülőtér adatai az eset szempontjából érdektelenek.

1.11. Légijármű adatrögzítők

A repülőgép rendelkezett fedélzeti adatrögzítő berendezéssel. Az eset szempontjából érintett paraméterek részletesen ki lettek másolva és kiértékelve.

1.12. Roncsra és a becsapódásra vonatkozó adatok

Nem volt.

1.13. Orvosi és az igazságügyi-orvosszakértői vizsgálatok adatai

Nem volt.

1.14. Tűz

Az eset során tűz nem keletkezett.

1.15. Túlélés lehetősége

Kutatásra és mentésre nem volt szükség. Az eset során nem alakult ki életveszélyes helyzet.

1.16. Próbák és kísérletek

Nem voltak.

1.17. Szervek jellemzése

Az eset összefüggésében nem indokolt az érintett szervek jellemzésére kitérni.

1.18. Kiegészítő adatok

Nincsenek.

1.19. Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszere

A KSZB új vizsgálati módszert nem alkalmazott.

2. ELEMZÉS

A KSZB, a rendelkezésre álló adatok, információk, dokumentációk, a légi jármű adatrögzítőjének kiértékelése, illetve a személyzet elmondása szerint a bekövetkezett repülőeseményt az alábbiak szerint elemzi:

A repülőgép fedélzeti adatrögzítőjének kiértékelése alapján megállapítható, hogy a felszállás megszakítást a parancsnok 42 kts sebességnél hajtotta végre és a két hajtómű N1 fordulatszám közötti különbség meghaladta a 10%-ot.

A repülőgép Budapestre érkezése után a műszaki szolgálat a 2003/01/05/1 számú Műszaki Döntéskérő Lap-on a technológiai döntést kért a repülőgép tovább üzemeltetés feltételeinek meghatározására, mivel a prágai ellenőrzés során hibát nem találtak, valamint a hazarepülés során sem volt hiba.

A technológiai döntés alapján végrehajtották mindkét hajtóművön az „IDLE SPEED CHECK TEST”-et, valamint az „ENGINE ACCEL/DECEL CHECK”-et.

Ellenőrizték a két hajtómű N1 fordulatszám közötti különbséget az „A/T ENGAGED TO/GA SWITCH” megnyomásakor, mely nem haladta meg a megengedett 10%-ot.

Végrehajtották a „Torque Switch Interactiv Test”-et, mely kifogástalanul működött.

Végrehajtották a „PLA A/T SYNCRO ADJUSTMENT CHECK”-et és a „PLA GAIN CHECK”-et.

A fenti ellenőrzések során rendellenességet nem tapasztaltak a hajtóművek üzemében. Az elvégzett ellenőrzéseket és munkákat a 1322 számú Job Sheete-en okmányolták.

Az ellenőrzések után a következő menetrendszerinti járaton műszaki személyzet ellenőrizte a hajtóművek működését és se, akkor se azóta a hiba nem jelentkezett.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

A hajózószemélyzet repülésre alkalmas és jogosult volt, nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkezett. Az eset során megfelelően járt el.

A légi jármű repülésre alkalmas volt, rendelkezett érvényes légi alkalmassági bizonyítvánnyal.

A légi jármű terhelése, és annak eloszlása a megengedett határok között volt.

A KSZB a repülőeseményt kiváltó okot megállapítani nem tudta, mivel sem az ellenőrzések során sem azóta a hiba nem jelentkezett.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁSOK

A KSZB a fentiekben leírtakra való tekintettel megelőző biztonsági ajánlást nem tesz.

A szakmai vizsgálatot a PoLéBiSz e jelentés aláírásával, majd közzétételével lezártnak tekinti.

PoLéBiSz
2004. június 21.

Mészáros László
Igazgató

5. FÜGGELÉK

1.	AIRCRAFT FLIGHT LOG másolatok 0330655 sz.-tól a 0330658 sz.-ig	4 lap
2.	A fedélzeti adatrögzítő kiértékelt adatainak másolata	3 lap
3.	Boeing 737 SOP Standard Operating Procedures kivonatos másolata	2 lap
4.	Repülőgép Parancsnoki Jelentés	1 lap
5.	Műszaki Döntéskérő Lap N° M-2003/01/05/1	1 lap
6.	JOB SHEET N° 0001322 másolat	1 lap